

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 146. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 június 29.

A miniszterelnök a harctéri helyzetről.

A képviselőház tegnapi ülésén gróf Tisza István miniszterelnök a következő igen fontos kijelentéseket tette a harctéri helyzetről:

Azok az óriás harcok, amelyekről a Ház június tizennegyedik ülésén megemlékeztem, még nem nyertek befejezést. Ugy gondolom, helyénvaló, hogy azoknak az utolsó két hét alatti folyamatára is vessék egy visszapillantást és tájékoztassam a t. Házat a helyzetről.

Azt hiszem leghelyesebb, ha akkori nyilatkozatomhoz fűzöm mai előadásomat. Június tizennegyedikén konstatálhattam, hogy a mi hadseregünk eredeti arcvonala, annak nagyobb részében változatlanul, rendületlenül fennáll. Ezt a nyilatkozatot ismételhetem is. (Helyeslés jobb felől.) Azok a részei a mi arcvonalunknak, melynek hátranyomása az orosz offenzíva első időszakában nem sikerült, ugyanazzal a változatlan szilárdsággal kezünkben vannak ma is. Azon pontokra nézve, amelyeken sikerült az orosz offenzívának a mi hadsereget visszanyomni, annak a reménynek adtam volt kifejezést, hogy a folyamatba tett ellenintézkedések hatása mihamarabb érezhető lesz s ez a reánk nézve kedvezőtlen hadi esemény **mielőtt epizódnak** fog mutatkozni. Ez a remény a wolhyniai harctérré nézve teljes mértékben azonnal beigazolódot. Azok az erősítések, amelyeket úgy saját magunk, mint különösen német szövetségünk a legrövidebb idő alatt a veszélyeztetett pontokra küldhettek, éreztették hatásukat és ma már **lépésről-lépésre előhaladó ellenoffenzívánkkal** állunk szemben.

Konstatálhatjuk, hogy az oroszok által elfoglalt térnek **jelentékeny része újból ismét a mi kezünkben van.**

Nem állhatott be fordulat olyan gyorsan a bukovinai harctéren. Itt küzdő hadseregünk már huzamosabb időn át tulnyomó ellenséges erővel állott szemben s e tulnyomó erő hatása alatt, amint méltóztatnak tudni, folytatnia kellett visszavonuló mozdulatait. E mozdulatok, fájdalom, Bukovina jelentékenyebb részének ellenséges kézre jutását eredményezték, de az ellenségnek okozott nagy veszteségei mellett teljes rendben mentek végbe. **Hadseregünk ma is teljes összefüggésben, intote, teljes harc képességben erős állásokat elfoglalva helyt áll s amint méltóztatnak látni, az utolsó három négy nap alatt már nem az orosz offenzíva előhaladásáról, de az orosz támadásoknak nagy veszteségek melletti visszaveréséről számolhatunk be.**

A helyzet tehát ma az, hogy a wolhyniai harctéren a mi offenzívánk lépésről lépésre halad előre, a bukovinai és délkeletgalícia harctéren az ellenség előnyomulását megállítottuk, az erőviszonyok ezen a harctéren is a mi javunkra tolnak el és semmi ok sem forog fenn arra, hogy a mult felszólalásomban kifejezett reménységemből bármit is levonjak, álláspontomon bármit is változtassak és hogy ne a **sikerbe vetett, rendületlen bizalommal** nézzünk a közeljövő eseményei elé.

Ezeket kötelességemnek tartottam megjegyezni. (Helyeslés.)

A képviselőház élénk helyesléssel fogadta a miniszterelnök nyilatkozatát, mely országoszerre is általános megnyugvást és bizalmat kellett.

A franciák kudarca Fleurynél.

Berlin, június 28. A nagyhadiszá-
llás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

La Bassei csatornától egészen a Sommetól délre elterülő vidékig az ellenség többszörös erős tüzérség harcavonásával és robbantásokkal kapcsolatban további gáz és füstfelhők védelme alatt felderítő előretöréseket tett, amelyeket könnyű szerrel visszautasítottunk.

Champagneban Le Mesniltől északkeletre szintén megüszultak gyengébb elleneséges osztagoknak vállalkozásai.

A Maastól balra a Mort Hommeon az éjszaka folyamán az ellenség kézigránát osztagainak a támadását elhárítottuk. A folyótól jobbra a franciák mintegy 12 óra leghevesebb tüzérségi előkészítés után tegnap az egész napon át részben ujonnan harcba vetett nagy erővel megtámadták a Robide Terre hegyháton június 23-án általunk elfoglalt állásokat, Fleury falut és a keletről csatlakozó harcavonalakat. **Az ellenségnek tüzérségünk zárótüzében szenvedett rendkívül súlyos vesztesége mellett és gyalogságunkkal vívott harcában valamennyi támadás teljesen összeomlott.**

Douaumont mellett lelőttük egy elleneséges repülő. Höndorf hadnagy június 25-én Roupourtnál (Noménytől északra) immár a hetedik elleneséges repülőgépet, egy francia kétfedelűt tette harcképtelenné.

Utólagos vizsgálat alapján kiderült, június 28-iki jelentésünknek az az adata, mintha a karlsruhei repülő támadás alkalmával elfogottak között angolok is lettek volna, téves. Az elfogottak mind franciák.

Legjobb **Bőr Szandál** és **Fatalpu Szandálok.**
Gyermek trikók, Soknik, Harisnyák. Különle-
gességek Vászón kalapokban, Fürdő-ruhák, Köppeny
és Cipők. Utazó Kosarak, Kofferek, Ridikülök.
Nagy választék, legolcsóbb árak!

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

:: Nagyvárad, Szent László-tér. ::

A németek elfoglalták Linievka falut és orosz állásokat.

Keleti hadszíntér.

Linsingen tábornok hadesoportjánál rohammal elfoglaltuk Sohultól nyugatra Linievka falut és a falutól délre lévő orosz állásokat.

Egyébként lényeges változás nem történt.

Balkáni hadszíntér.

A Vardar és a Doiran tó között lefolyt tűzérési harcokon kívül más jelenteni való nincs. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A tisztviselőkért.

Régen elérkezett már az ideje annak, hogy a tisztviselők sorsán segítsenek; ezek azok, a kiket a háború a legérzékenyebben sújt.

A háborús drágítást megkezdették a kereskedők. Előbb ennek, aztán annak a cikknek az árát emelték fel, egyelőre nem sokkal, csak apró részletekben. Különösen azokat a cikkeket kezdték drágítani, a melyekre a katonaságnak szüksége volt. Egyes kereskedők a mozgósítás napján azonnal felszöktették az árakat, mások az árufelhalmozásra vetették magukat. A katonaságnak egyszerre nagymennyiségű élelmiszere lett állandóan szüksége; ezen a téren kezdték meg működésüket a drágítók. Minden ok nélkül felment a hus, az élőállat, a gabona ára, persze eleinte csak a kereskedő és a fogyasztó közt, mert a termelő még mindig a régi árakat kapta. Ezalatt a pár nap alatt egyes kereskedők az első áremeléseken óriási összegeket zsebeltek; olcsón vásároltak és drágán adtak el mindent.

A gyönyörűség példát nyomban követte a gyárilpar. Emlékezzünk rá, hogy a tömegfogyasztásra szánt gyártmányok ára a háború második hónapjában elkezdett szintén emelkedni. Kezdték bagatell dolgokon: a gyufa árát emelték potom egy fillérral dobozonként. Az egyhez jött még egy, megint egy és eljutottunk a hatfilléres gyufához, kétszázszázalékos áremeléshez. Pedig a fa ma nem nő drágábban az erdőn s a többi anyag árát sem kellett volna srfólni. A kirakatokból eltűntek az árjelző cédulák, előbb a cipőkről, aztán minden gyártmányról. Természetesen nemesak az új gyártmányok, hanem feltétlenül olcsón előállított régi készlet árát is emelték; ezen az uton „nyertek” például a sörgyárak megszámlálhatatlan milliókat.

Erre a termelő is észhez kapott. Ha drágán veszi a rubát, a cipőt, a szerszámot, miért ne drágítsa ő is viszont a jószágot, a buzát, babot, burgonyát? Hiszen még így is hátrányban maradt a nagyipar és nagy-

kereskedelem működése mögött. Jóformán kénytelen volt drágítani, nem is tudta olyan szemérmetlenül emelni az árakat, mint a gseftelők, kivált elinte, míg bale nem tanult ő is. Aztán jött a maximálás, a rekvirálás; ezek csak a termelőt sújtották. A termelőnek elveszik a fölösleges gabonáját, megszabják annak az árát, de a nagybankok irtózatoss nyereségeihez, a sörbárók, a zsirspekulánsok, szövet; gyufa; cipőgyárak, általában a nagy üzletek és nagy ipar hasznához nem nyult senki, pedig ezek a háborús konjunkturák kihasználásával a nemzeti vagyon jelentékeny részét ragadták magukhoz. Ezekben nem próbálták ki a maximálást és a rekvirálást, legfeljebb a gyorsított eljárás szerint ítélkező büntető bírósági tanácsok ütnek szét néha közöttük.

A termelők azonban mégis tudnak védekezni e kereskedelem és gyárilpar drágításával szemben. Ha drágább a gyufa, egyszerűen drágábban tojik a tyuk. A cipő ára 50 korona? Drágábban érik a cseresnye és a zöldbab. Van még cikk, aminek az árát nem maximálták.

Ebben az épületes egymásralicóztatásban csak egy társadalmi osztály nem vett részt: a tisztviselők. A rettenetes drágítást a tisztviselők bőrre vitték keresztül. A tisztviselő ma is a háború előtti fizetésért kénytelen dolgozni, élni, ruházkodni, családot nevelni és a hazáért meghalni, ha a harctérre viszik. Végigszervezi a kereskedő, a gyáros, a termelő minden drágítását és nem tud ellene védekezni mással, mint a koplalással, rongyos cipővel, foltozott ruhával és adóságsinálással. Ez megmarad becsület, hűség munkása kenyéradójának.

Valahára gondolni kell ezekre az igazi szegény emberekre is. Nem husz, hanem kivált a kisebb fizetési osztályokban 60—100 százalékos fizetésjavítás sem volna sok és ezért emelni kell az adót, hát emeljük; de azokra vessék ki a terheket, a kik a tisztviselőket ebbe a helyzetbe juttatták, a kik a háborúban megvagyonosodtak. Megkövetelhetik a tisztviselőket, hogy emberhez méltóan éljenek, s a háborúban összeszedett új vagyonok megérdemlik, hogy a nemzet igazi napszámosai javára kissé igénybe vételessenek.

A pápa közvetítése a mexikói háború kérdésében.

Stockholm, június 28. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok kormánya még huszonnégy óráig vár, mielőtt véglegesen dönt a mexikói kérdésben. A pápa mindkét állam elnökét sürgősen arra kérte, hogy minden lehető tgyen meg a háború elkerülésére. A helyzet a legválóságosabb és a legbeavatottabb helyen is azt mondják, hogy a pápa közvetítése elfogadhatatlan, miután Argentína közbelépését is elutasították. Most Chile igyekszik a válságot elintézni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 28.

A képviselőház mai ülését Boóthy Pál elnök fél tizenegy órakor nyitotta meg.

Ezután a miniszterelnök nyilatkozott a hadihelyzetről. Nyilatkozatát lapunk elején adjuk.

Rakovszky István szólalt fel ezután. Néhány kérdést kívánok intézni a miniszterelnök urhoz — ugymond. Elsősorban az iránt, vajjon Erdély meg van-e kellően védve az orosz betörés ellen. Az orosz offenzíva óta a közönségen nagy nyugtalanság vett erőt.

Nem tartom ugyan katasztrófának, de minden esetre olyan ténynek, a mely a háború további folyamát meghosszabbítja. Én azt kérdelem, hogy ha történtek mulasztások és ha hiányzott a szükséges előrelátás, vajjon azon személyiségek, a kik felelősek a történetekért, felelősségre is fognak-e vonatni? Szeretném végül tudni azt is, hogy vajjon igazek e azokról a nagy veszteségekről szóló hírek, a melyek most el vannak terjedve.

A miniszterelnök válasza.

Gróf Tisza István miniszterelnök azonnal válaszolt. Az első kérdésre vonatkozólag — ugymond — egyszerűen utalhatok multkori kijelentésemre, amikor azt mondtam, hogy a szóbanforgó hadseregünk érintetlen harcélvvel erős állásokban van és a viszonyok a mi javunkra fordultak. Ennél többet jelenleg nem mondhatok. A veszteségekre nézve méltóztatnak tudni, hogy ebben a háborúban egyetlen ország sem szolgáltat részletes adatokkal.

Tudjuk mindnyájan, hogy ennek a háborúnak úgy győzelmes, mint hátrányos eredményű ütközetei eddig példátlanul álló nagy veszteségekkel jártak. Természetes, hogy véressek azok a harcok is, amelyek most folynak. Azt hiszem, hogy nincs senki, aki ne sajnáljon minden esepv vért, amit kiontanak, de azt hiszem, joggal állíthatom, hogy minden valószínűség szerint a jelenlegi harcokban is az oroszok veszteségei sokkal súlyosabbak a miénkénél.

Ami a képviselő ur utolsó kérdését illeti, csak azt mondhatom, hogy minden tekintetben minden megtörtént, ami a hadműveletek jövő sikerének biztosítása érdekében szükséges. Egyébként ennek a kérdésnek részletes fejtegetését az ország érdekében valónak nem tartom.

A Ház legközelebbi ülését július 4 én tartja.

Megérkezett a rézgálic.

A nagyváradi szőlőszagdátat érdeklőleg a következő értesítést vettük: Megérkezett a kormány által kiutalt 80 métermázsza rézgálic. Kiosztását a szokásos módon a Bihar-megyei Gazdasági Egylet hivatalos helyiségében reggel 8 tól 12 óráig és délután 3—5 óráig a következő sorrendben eszkdzlik: július 1 én az egy métermázsánál nagyobb mennyiségre jogosultak; július 3 án az 50—100 kilóig jogosultaknak; július 4-én a 10—50 kilóig jogosultaknak és július 5 én a kisebb mennyiségre jogosultaknak. A rézgálic kilója 3 K 20 fillér; minden katasztrális hold beültetett szőlőre 6 kiló esik. Dr Molnár Imre elnök.

Csipke és kézimunka függönyök tisztítása
Női- és férfi ruhák száraz vegytisztítása

Fehérnemű gőzmosás, sima daradok átvasalása különkénti árban

Tábori zöld festés

Szíves megbízást kér: kiváló tisztelettel
Haltenberger Vilmos

Vasalás és javításaját szabó-osztályban
Gyászesetben festést feketére soronkivül

Szőnyegek tisztítása, megóvása
Postai megbízások soronkivül

Felvételi üzlet: Rákóczi-ut 7., Szent István-palota. Telefon szám: 14—69. Gyár az állomás felett. Telefon szám: 34.

Az oroszok balsikere Kutynál.

Orosz hadszíntér. Budapest, június 28. (Hivatalos.) Kutynál az ellenség támadásait ugyanazon balsikerrel ismételte meg, mint már az előző napokon. Egyébként Bukovinában és Kelet-Galiciában nincs újabb esemény.

Novo Osojevtől délnyugatra előőrseink az oroszok öt éjszakai támadását verték vissza. Torcintól nyugatra egy erős orosz támadás tüzéségünk és gyalogságunk tüzeiben omlott össze.

Sohultól nyugatra német csapatok rohammal bevették Linievka majort és több más hadállást

Az összes állások birtokunkban vannak. Vérezen visszaverjük az olasz támadásokat

Olasz hadszíntér. Budapest, június 28. (Hivatalos.) Az olaszok tegnap az Etsch és a Brenta közt több helyen támadtak. Így a Val dei Foxiban, a Pasubion, a Monte Rasta ellen és a Monte Zebio előterében. Mindezeket a támadásokat vérezen visszavertük.

A Monte Rasta ellen nagyobb erővel intézett olasz előretörések alkalmával 530 olaszt fogtunk el, köztük 15 tisztet. A karinthiai harcúvonalon az ellenség a Plöcken szakaszon megismételte meddő erőfeszítéseit. Támadásaik főképen a Freinkofel és a Nagy Pál ellen irányultak. Helyenkint kézitusa fejlődött ki.

Az összes állások szilárdan bátor védelmezők birtokában maradtak.

A tengermelléki arcúvonalon a tüzéségi harc helyenkint meglehetősen élénk volt. Repülőink bombákat dobtak Trevip Monte dell'Duno, Vicienza és Padua pályaudvaraira, valamint más katonai rendeltetési telepeire, ugyszintén a Monfalconénél levő Adria-művekre.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, június 28. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Bukovinában a legkedvezőbben állunk.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Besztercéről jelentik: A hadihelyzet Bukovinában a lehető legkedvezőbb. Az oroszok támadásai Jakobeny és Kimpolung között egészen összeomlanak katonáink bámulatos vitéségén és azokon az áttörhetetlen akadályokon, amelyeket előjük állítottunk. Kimpolung és Jakobeny között az oroszok beláthatják, hogy ellenállásunkat megtörniök lehetetlen.

Mexikó és az Unió válságos helyzete. Az amerikaiak már is veszítenek.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Wilson elnök Caransa tábornok válaszát várva kijelentette, hogy a döntés órái közel vannak. Nagyon valószínű, hogy Caransa az Unió előtt meghátrálna. Congresszusi tagok véleménye szerint a háború Mexikóval elkerülhetetlen.

Rotterdamból jelentik: A mexikóiakkal történt első összecsapás alkalmával az amerikai expedíciós sereg teljesen elpusztult. Shearsik tábornok seregének veszteségét a Fehér Házban 8500 főnyire becsülik.

Liebknecet elítélték.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Liebknecet Károly németbirodalmi képviselőnek ma tárgyalták hazaárulási pörét. A tárgyalás zárt volt, csupán az ítéletet és ennek indokolását hirdették ki nyilvános tárgyaláson.

A bíróság Liebknecet Károlyt a hazaárulásért, súlyos természetű engedetlenségért és az államhatalom elleni ellenállásáért 2 évi 6 hónapi és 3 napi fegyházra és a katonaság kötelékéből való eltávolításra ítélte.

Az ítélet kihirdetésének az indokolás felolvasásával együtt délután 4 órakor lett vége. A büntetés kiszabásánál az a nézet irányította a bíróságot, hogy Liebknecet a tettét nem becsstelenségéből hanem csupán politikai fanatizmusból követte el; éppen a legendyhebb büntetést szabta ki reá és a polgári jogaitól sem fosztotta meg.

Olasz lap Verdun elestéről.

Lugano, június 28. A Corriere della Sera előkészíti a közvéleményt Verdun elfoglalására. Nem lehet tagadni, — írja a lap párisi tudósítója — hogy a németek az utóbbi napokban nagyobb előhaladást tettek, mint ahogy a régebbi lassu előnyomulás után várni lehetett. Abszolút tekintetben ugyan az előhaladás mérsékelt, de ennek az egész területnek az értéke viszonylag annál nagyobb, minél jobban közeledik az ellenség az óhajtott városhoz. A németek szinte egy ugrással érték el Fleuryt és néhány nap alatt két kilométert tettek meg. Céljuk nyilván az, hogy beekeljék magukat Souville-erőd és Cote de Froide Terre közé. Két olyan állás ez, ahol a francia védelmet megsokszorozzák és ahol bizonyára a leghevesebb ellenállást fogják tanusítani.

Már úgy látszott, hogy a németek dühös támadása többé nem fokozható, de az ellenség most már hihetetlen mértékig fokozta erőfeszítését. Mit lehet várni az ilyen titáni erőfeszítéstől? Meddig lehet ezt folytatni? Kétségtelen, hogy a németek azt hiszik, hogy Verdun elfoglalhatják. A legrettenetesebb áldozatokat hozzák, bár ők is tudják, hogy Verdun teljesen elvesztette régebbi katonai értékét. A németek — írja — számítanak Verdun elfoglalásának erkölcsi értékére. Verdun feladása a katonai kritikuskok minden megnyugtatója ellenére is keserűséget keltene a népben. Még sincs semmi ok arra, hogy az elmaradhatlan végső győzelemben kételkedjünk.

A német császár levele Spanyolországban.

Genf, június 28. A Temps madridi jelentése szerint a német tengeralattjárónak Cartagenában történt látogatásával kapcsolatban minisztertanács volt, amelyen a király elnökölt. Romanones miniszterelnök tanácskozott valamennyi párt vezetőjével és elhatározták, hogy ebben a kérdésben nem interpellálják meg a kormányt. Az Imparcial értesülése szerint Wilson elnök is egy hasonló uton továbbított levelet fog kapni Vilmos császártól.

Követeink elhagyják Athént?

Berlin, június 28. Hágából táviratozzák a „Lokalanzeiger“ nek: Londonban azt híresztelik, hogy a német, magyar és osztrák követ legközelebb elhagyja Athént, mivel Görögország többé nem tekinthető független államnak. (Berlini illetékes helyen erről semmit sem tudnak.)

Angol offenzíva kezdődik.

Genf, június 28. A Temps katonai kritikusa szintén rámutat az angol fronton kezdődött heves ágyuzásra és azt írja, hogy az angol front nemsokára elsőrangú jelentőségű lesz.

Teleky-utca 62. sz. házban több rendű kétszobás lakás és egy 16×6 méteres műhely v. raktár azonnal bérelhető. Felvilágosít ugyanott a házmesternő, valamint dr. Imrik Gusztáv ügyvéd, zárgondnok. Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb hűvös, hűvös, hűvös és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

Közigazgatás az aratásért.

A központi járás tiszti értekezlete.

Rohamosan közeleg az az idő, amikor megjelennek a határok a kereszték s kezdetét veszi az igazi munka, egy év keserves küzdelmének, egy év gyümölcsének a betakarítása. Ha a múlt évben nehéz volt az aratás, úgy az idén kétszer olyan nehéz lesz. Nehéz volt már a földek bevetése is, azonban a közigazgatás megmutatta, hogy nem csak katonát tud e mércé alá adni az országnak, de a nagy munkaerő elvonása dacára még a földeket is be tudta vettetni és biztosítani tudja a katonának a kenyeret, amelyre pedig legjobban utaznak ellenségeink.

A tavaszi vetés meglepő sikerrel járt. Sokkal több földet vetettek be az idén, mint az előző évben. A vetés sikere jórészt a közigazgatás érdeme.

Hogy ilyen sikerű lesz az aratás is, az is a közigazgatástól függ. Eddig már mindent elkövettek az előkészítő munkálatokra vonatkozólag s most már ott tartanak, hogy a munkások kezébe adják a kaszát és kezdetét vegye a nagy munka.

Mielőtt azonban tényleg megkezdődne a magyar rónákon a nagy munka, még egy utolsó buzdító szót intézett a kormány a közigazgatás vezető férfiához. Biharvármegye alispánja már ki is adta az illetékes főszolgabíróknak a kormány intézkedését.

A rendelet alapján a központi járás tisztikarát Nagy Márton főszolgabíró értekezletre hívta egybe, melyen igen behatóan foglalkoztak az aratás ügyével is. A járási tiszti értekezletről tudósítónk a következőket jelenti:

A Félix-fürdő nagytermében gyűltek össze a járás tisztviselői.

A jelen voltak között ott volt Verner Kálmán árvaszéki elnök, Udvarhelyi Béla tanácsvezető ülnök és mert a hadiárva védelméről is volt szó, a hivatalos férfiak között igen sok urinót is láttunk. Ott voltak a vidéki mezőgazdasági bizottság tagjai is.

Elsősorban a hadiárva ügyével foglalkoztak az értekezleten. Verner Kálmán árvaszéki elnök ismertette azt a nagyszabású akcióit, melyet a hadiárva érdekében indított. Ennek az akciónak az a célja, hogy a hadiárva részére olyan alapot létesítsenek, amelyből a segélyezésre szoruló árvákat támogatassák, de később még esetleg a jövőjüket is biztosítsák. Tudomására hozta az értekezletnek, hogy a központi járást négy kerületre osztotta fel és minden kerületben egy-egy felügyelőt kért fel, akik a hadiárva istápolását, gondozását fogják ellenőrizni.

Nagy Márton főszolgabíró meleg szavakkal köszönte meg az árvaszéki elnök szíves előadását és fáradozását, hogy fáradságot nem kimélve személyesen jár-kel az

árvák érdekében, csak hogy a nemzetnek emez legjobban sujtott áldozataival szemben leróhassák hálájukat azok, akikért családfenntartói a dicsőség mezején életüket áldozták.

A hadiárva ügyének letárgyalása után áttértek a mezőgazdasági munkálatokra. Bejelentette a főszolgabíró, hogy a miniszter megengedte azt, hogy a közmunkát az aratás sikere érdekében úgy mint tavasszal, most is igénybe vehesse a hatóság. Felhívta ennek folytán a közjegyzőket és gazdasági bizottsági tagokat, hogy mindent kövessenek el, hogy amit a tavasszal elvetettek, azt most le is arassák.

Kimondta az értekezlet, hogy egyaránt támogatva az egész járásban teljes agilitással lép fel és oda fog hatni, hogy az aratás is oly simán menjen végbe, mint a vetés ment.

Az értekezlet után társas ebéd volt, melyen Pálffy Béla váradszöllősi plébános mondott igen szép beszédet a polgárságnak kötelességeiről a háboruban.

Ezzel az értekezlet véget is ért.

Gondoskodás a hadiárvákról.

A Budapesti Tudósító jelenti: Az a lelkesedés, amelyet a miniszterelnöknek a hadiárva érdekében a nemzethez intézett szövege a magyar közönségben ébresztett, nemcsak nem lauyhul, hanem a nyomában járó áldozatkésztséggel, agítással, a hadiárva ügyében való közreműködési buzgalommal együtt nap-nap után fokozódik. A magyar társadalom a hadiárvaikkal szemben áldozatkésztségek már eddig is annyi felémelő jelét adta, hogy ez méltán a legnagyobb biztosítékul szolgálhat a jövő szempontjából arra, hogy a társadalom továbbra is meg fogja őrizni szívének ezt a hősiességét, továbbra is fel fogja vértetni lelkét a jótékony, a hazafias áldozatkésztség menről sürűbb megnyilatkozására, a szívek önfeláldozására. Mert azok között a gyermekek között, akiknek atyjuk hős volt és a hazáért halt meg, vannak a legkimagaslóbb lelkű gyermekek s ezeket oltalmunkba kell vennünk, hogy a bennük rejlő nagy erkölcsi és szellemi erő teljesen felvirágozzék és a nemzetnek, a köznek szolgáljon.

A társadalomnak a hadiárvaikkal szemben újabb megnyilatkozott áldozatkésztségeről és érdeklődéséről a nagyszabású bejelentésekből ezúttal csak a következőket említjük fel:

A magyar Fővárosi Malomgyűlés tagjai, a Budapesti és Soroksáron telepes Malomvállalatok a maguk költségén kétszáz hadiárva nevelését biztosító intézményt szándékoznak létesíteni. Ez intézménnyel elsősorban azoknak az árváknak sorsát kívánják biztosítani, akiknek hősi halált halt atyjuk a malmokban, mint tisztviselők vagy munkások voltak alkalmazva.

A Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasút-Társaság társuladaja adminisztrációjának keretén belül hadiárva részére két árvaházat, illetve internátust szándékozik felállítani Resicabányán és Oravicabányán.

A Magyar Lászámitoló és Pénzváltó Bank a hadiárva társadalmi gondozásának

kérdését az égisze alatt álló vállalatok körében óhajtja megvalósítani.

De egyesek is sűrűn jelentkeznek hadiárva jövőjének biztosítására.

Garlicy Félix báró országgyűlési képviselő elsősorban deszki uradalmának hősi halált halt alkalmazottjai után maradt árvái közül tiznek felneveléséről óhajt gondoskodni.

Özvegy Löwy Józsefné besztercebányai lakos elhalt férje emlékére és nevére később meghatározandó jótékony célra a városnál százezer koronás alapítványt tesz s ez ötszáz év évi ötezer korona kamatait egyelőre hat hadiárva nevelésére ajánlotta fel és fizette le, az árvák közül három keresztény, három pedig izraelita legyen.

Pálffy Béla gróf főrendiházi tag a háboru után tizenkét római katolikus hadiárva felnevelésére árvaházat fog felállítani, ennek létesítéséig a hadiárva nevelési és eltartási költségeihez 1617 január 1 től kezdődően évi háromezer koronával hajlandó hozzájárulni.

Szarka János szarvasi földmives a Szarvason felépítendő hadiárva-otthon részére nyolcezer négyszáz koronát adományozott.

Kósa Sándor lupényi lakos két, Lázár József brassói lakos pedig egy hadiárva örökbefogadására vállalkozott.

Hadiárvaikkal családi körükben való felnevelésére a többi közt a következők vállalkoztak: György Endre volt földmivelési miniszter és felesége egy nyolc év körüli református vallású, urisztályhoz tartozó leány-hadiárva családi nevelésben részesíteni hajlandó s ennek teljes felnevelését vagy intelligens pályára való kitanítását vagy legfeljebb tízezer koronáig terjedhető kiházasítását vállalja. Nagy Ferenc erdőfűlői református lelkész egy fiú és egy leány-hadiárva anyjakkal együtt gondozásba venne.

Bujanovich Bláné érmihályfalvai lakos szintén egy fiú- és egy leány-hadiárva venne gondozásba. Béres János székelymátsfalvi, Hirschler Ignác verseci, Löwinger Adolf horgosi, Propper Ferencné budapesti, Somogyi Gusztáv csengődi és Wihl Miklósné besztercebányai lakosok egy-egy hadiárva vennének magukhoz és jövőjükről gondoskodnának. Bohn Jakab budapesti lakos egy fiú hadiárva borbély- és fodrászmesterségre, ifjabb Böröcz Pál szegedi fűszerkereskedő pedig egy fiú-hadiárva a kereskedői pályára képeztetni ki. Bibor Gyuláné Munkácsón a társadalmi és jótékony egyesületek bevonásával leányotthont szándékozik létesíteni.

A társadalomból egyre nagyobb számmal jelennek azok is, akik a hadiárva javára tőkebiztosítást kötnek, hogy bizonyos kor elérése után ez a tőke a hadiárvának önálló ipar vagy kereskedői üzlet megkezdésére, vagy önálló háztartás alapítására szolgáljon. Eddig csupán egy biztosító-intézethez százyolevan hadiára biztosítására érkezett ajánlat.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimánózy-palota.

Markovits és Weinberger cég nyári újdonságai

megérkeztek

és pedig: szövetek, selymek, grenadinok, különleges blousok, pongyolák, nyári és gummiköpenyek valamint ernyők nagy választékban, olcsó árban kaphatók. Costüm ruhák saját műhelyünkben olcsón és elismert legjobb kivitelben készülnek. Nagy raktár női kelengye fehérneműekben.

Telefon 11-09

A gyermekek eltiltása a korezmától, moziktól, dohány- zástól.

Az iskolaszék ülése.

Nagyvárad város iskolaszéke tegnap délután ülést tartott dr. Thury László elnöke alatt, amelyen az örutcai közs. iskola tanfelügyelője azon indítványát is tárgyalta, amelyben kéri, hogy a 16 éves aluli gyermekeket tiltsák el a nyilvános előadások: színház, mozi stb. látogatásától, a kávéházak, korezmák és vendéglőkben ne adjanak dohányt nekik.

Az ülés elé még több folyó ügy került.

Meghallgatták és tudomásul vették a lefolyt tanévről szóló jelentéseket. A jelentések szerint a községi iskolák tanítói és tanítónői a múlt évi nehéz helyzet és az iskolák szétszórtsága dacára kiváló munkát fejtettek ki a nagy eredményeket értek el a jótékony terén is derekasan munkálkodtak, térd és bokavédőket stb. készítettek a katonák részére.

Dr. Thury László elnök indítványára a derék tanfelügyelőnek köszönetet szavaztak.

Ezután a tanszemélyzetet osztották be az 1916-17-ik tanévre. A megüresedett tanító állásokra, tekintve a háborút, nem hirdettek most pályázatot, hanem a tanszemélyzet tagjai mint óraadók látják el a megüresedett helyeket, ezek között az éneket és a tornát.

A községi elemi iskolában a jövő tanévre a beiratásokat szeptember 1., 2., 4. és 5-ikére tűzték ki.

A gyermekek jövőjeért.

Ezután mint utolsó tárgy került az ülés elé az örutcai iskola tanfelügyelőjének fentebb említett indítványa a gyermekeknek a színház, mozi, korezmák, vendéglők, kávéházak látogatásától és a dohányzástól való eltiltása iránt.

Réz Mihály felügyelőigazgató szerint az indítvány sok jó dolgot ölel fel, de vannak benne megvalósíthatatlan részletek is. Indítványozza, hogy egy bizottságnak adják ki tanulmányozás és javaslatétel céljából.

Dr. Thury László elnök elismeri, hogy az indítvány sok jót tartalmaz, de vizsgálni kell, hogy államjogilag megálljon a határozat és a személyes szabadságot ne korlátozza. Alapos munka kell ezért elfogadja a bizottság kiküldését.

Böszörményi Géza kiváló fontosságúnak tartja a kérdést és ezért bizzuk az elnökségre az elintéztét.

Dr. Molnár Imre alapos megfontolást tart szükségesnek. Egyelőre inkább kevesebbet kívánunk, mert nagyon nehéz a kérdés és közelről érinti a társadalmat, a családot és sok kellemetlenség kerülhet belőle.

Kelen Béla szerint a mozik ismeretterjesztő képei fontosak pädagogiai szempontból, de a rémdrámák és detektív-tárgyú képek ártalmasak a gyermekekre és ezek ellen küzdeni kell. Felemlíti, hogy a bitangoló, csatangoló gyermekek igen sok esetben bevalóttak, hogy a moziban tanulták a különféle erkölestelen, rossz dolgokat.

Hegedüs Nándor az óvatosságot ajánlja. Felemlíti, hogy a primadonna heceket diákokkal rendeztették; ezért a színházzal szemben sem kell nebutsvirágként kezelni. Ő helyesnek vélte volna, hogy az értekezletre a színigazgatót is meghívják, aki bizonyára megmondta volna a módokat a színházról illetőleg. Legyen már vége annak a korszaknak, hogy a primadonnák sikereik

eléréséhez az ártatlan diákokat használják fel.

Dr. Edelmann Menyhért is csatlakozik ahhoz, hogy a tanácskozással a dologgal foglalkozó egyéneket, köztük a Patronage tagjait is szükséges meghallgatni.

Dr. Molnár Imre az akciótól nagy eredményeket akkor várna, ha az intézkedés a kormánytól jönne, de kísérsük meg, hátha lesz eredménye.

Ezután az indítványban foglaltak megvitatására és javaslatételre bizottságot küldtek ki, dr. Thury László elnöke alatt Harmathy Károly, Halász Gyula, Kepes L. Miklós, Stark Gyula, Hegedüs Nándor és Réz Mihály tagokból, azzal, hogy a bizottságot az elnök még másokkal is kiegészítheti.

Ezzel az ülés véget ért.

Perlesz József hadseregszállító bünpöre.

Zárt tárgyalást rendelt el az elnök.

A nagyvárad királyi törvényszék gyorsított ügyekben ítélkező második tanácsa Ember Géza elnöklésével tegnap kezdte meg Perlesz József nagyvárad terménykereskedő hadseregszállítási bünpörének tárgyalását.

A bíróság tagjai voltak Kérech Péter dr., Patzkó Antal, Jackovits Gyula, Fábró Gusztáv. A vádat Thury Endre dr. vezető királyi ügyész képviseli. Védő: Medvigy Gábor dr.

A tárgyalásra megidéztek a következő tanukat:

Walzer Lénárd főhadnagy, Menkesch Lipót élelmezési főtiszt, Moskovits József dr., Király János, Neufeld Lipót, Lakatos József (terménykereskedő), Lakatos József (ny. szolgabíró), Szemes Ferenc dr., Lipiczay György, Osvát (Weisz) Henrik, Borghida Béla, Schwartz Antal, Mayer Ignác.

Az elnök közli, hogy a királyi ügyészség Perlesz József ellen az 1915. XIX. t. e. 8. szakaszának 1. bekezdésébe ütköző s a 2. bekezdés szerint minősülő, a hadviselés érdekei ellen elkövetett büntett s ugyanezen törvényeik 1. és 2. szakaszai szerint minősülő hadiszállítók körül elkövetett büntett miatt emelt vádat. Szénaszállításoknál az előírtnál rosszabb minőségű szénát szállított, kevesebbet s a megszabott árnál többet számított fel, ezenkívül az átvétellel megbízott M. L. századost 2 ízben 1000-1000 koronával megvesztegette.

Perlesz József vádlott eladja, hogy terménykereskedő, vagyona 150.000 korona, büntetve nem volt.

Mivel több beidézett tanu nem jelent meg, Thury Endre dr. ügyész indítványára intézkedtek ezek beidézése iránt.

Az elnök ezután a katonai érdekekre tekintettel a tárgyalást zártan nyilvánította. A közönség erre elhagyta a tárgyalási termet.

Az ítéletet annakidején lapunkban közöljük.

A legjobb molyirtó szerek u. m. mirt, Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

160,000 koronás lopás a mozgópostán.

— Budapesti tudósítónk telefon-jelentése. —

Szenzációs lopás történt a budapest-kassai vonaton. A Budapest és Kassa közötti vasuti vonalon a Budapest felől haladó személyvonat mozgóposta kocsijáról tegnapelőtt ismeretlen tettes ellopott egy postaládát, amely 160,000 koronát tartalmazott. A postaláda a körmöcbányai adóhivatalhoz szökött.

A küldeményt a budapesti 70. számú postahivatalban vették fel és továbbították a vasúthoz, ahol a Kassa felé induló vonat mozgóposta kocsijára helyezték el. A láda eltűnését csak Miskolc állomás elhagyása után vették észre. Csak itt derült ki, hogy a kocsin levő 28 láda közül egy láda hiányzik.

Azonnal távirati értesítést küldtek az esetről a budapesti postaigazgatóságnak.

A postaigazgatóság először teljesen maga saját körletében a rendőrség kihagyásával próbálkozott meg a nyomozással, csak mikor eredményre nem jutott, tegnap vagyis 24 óra múlva az eset megtörténte után értesítette a vasuti lopásról az államrendőrséget.

A budapesti rendőrség nagy apparátussal fogott hozzá a 160,000 koronás lopás tettesének kinyomozásához. Megállapítást nyert, hogy a bizonyos eszmagot a budapesti állomáson Szekeres Ferenc felügyelő adta át Puskás Istvánnak, a mozgóposta szolgájának, aki a pénzes ládát a többi között elhelyezte a kocsiiban. Tehát kétségtelen, hogy a lopás csak a vasuton történt.

A szenzációs lopás ügyében tovább folyik a nyomozás.

A FIDIBUSZ.

Ki kell tiltani a pályaudvarokról és a boltokból.

Ki kell emelnünk a papirrongyok, a mocskos gyermekrontó sajtótermékek szemétdombjából a Fidibuszt. Ki kell emelni, hogy lesöpörhetjük az ujságárusító asztalokról ezt a szellemi rothadást, amely hivalkodva, arcátlanul terpeszkedett hétről-hétre a vásárló közönség szemei elé.

Az ujságárusítás alárendeltsége és a haszon lelkiismeretlen hajszolása okozhatta, hogy ez a lap a közönség kezébe kerülhetett. Busás haszonért becsutellen képeket és aljas szöveget árusítanak jónévű ujságárusok tisztességes lányok révén. Sokunknak feltűnt, hogy az ujságárusítás még a Máv. pályaudvarán is milyen kritikátlanul dolgozik, saját magát, személyzetét, családját is megfertőzi, megrontja a közönséget, hogy egy ilyen mételeyen darabonként 6-8-10 fillért kereshessen.

Most másodszer ült törvényt e köpelelem fölött a bíróság. Először ama nevezetes Szomori Dezsőt tartóztatta le a vizsgálóbíró a Fidibuszban közölt regényért, amely letartóztatás Pollák Illés dr. neves jogi szakirótól a helyeslés hangját váltotta ki egy jogi szaklapban.

A másik eset a mostani. Fogházakkal honorálta a bíróság a Fidibusz szerkesztőjének, munkatársainak és rajzolóinak azon buzgalmát, hogy a serdületlen és serdült ifjúságot az erkölestelenség iránt érdeklődő tegye. Lecsukják a Fidibusz egész szerkesztőségét.

A bíróság tehát a szeptetést megkezdette, de nagyon is alul. A vastagját fogta össze a szemétnék. A Fidibusz nak most már rövid életet jósolunk, mert a disznóságokat ezután nem árulhatja szabadon. Egy cikkért 5 korona honorárium és 14 napi fogház a bíróságtól, ez elegendő lesz arra, hogy kijózanítsa ezeket a pornográf-írókat és rajzolókat.

A léleknek elvetemültsége, a tehetségtelenség pénzreheles kapzsisága szükséges ahhoz, hogy valaki szenyirodalommal foglalkozzék s e megvetett, aljas módon keresse meg cigarettáját. E vállalkozás évek óta háborítatlanul dolgozhatott, csak a háborúval járó tisztulási folyamat vethette partra ezeket a szerencsétlen ördögöket, akik Budapest iszapjában a fekélyt terjesztik.

A vállalatot Heltai Jenő alapította. Fidibusznak nevezte el, valami könnyű papircsomónak, amely tüzet ad. Igen, gyújtott is sok lázas tüzet, gonosz égést a fiatal lelkében, a kárhózat poklában járt az, aki ezt a piszok vállalatot kezébe vette és üzletes számításal megirt szennyest sorait olvasta.

Akkoriban nagy vita volt a magyar írók newyorki kávéházi társaságában arról, vajjon szabad-e egy jónévű magyar írónak ilyen vállalatból pénzelnie? Arra hivatkoztak, hogy Heltai szegény ember, sok pénzre van szüksége s így teheti meg, hogy másféle irodalmi dolgokat ír.

Sokaknak feltűnt, hogy Molnár Ferenc és Ambrus Zoltán főmunkatársai voltak e pornográf vállalatnak. Schöpflin Aladár, a Vay dr Vegyi Ujság h.-szerkesztője ezt azazal indokolta, hogy „minden írónak lelkében vannak disznóságok, melyek ha benne megszaporodnának, az író tehetségét károsan befolyásolnák. (1) Ez szomorúan érdekes és jellemző világot vet a budapesti „magyar” irodalom kétségtelenségére s arra, hogy az erkölcsi felfogás hiánya minő tért hódított az irodalomban.

Es e hitvány korszakban is meg kellett válni Heltainak a szerkesztéstől, mert szemétdombon nem élhetett egy magyar író sokáig. Még nálunk se nézték el ezt a pénzszerzési módot, pecuma olet, szólt a társadalom.

Azután jött Paulini Béla, az 6 utcai lányával, azután Gábor Andor hig és véltlen utcai történeteivel, közben Balog Tuta regénye Szomorival, a lap csakugyan „jelentőségre” tett szert. Olyan büzhödött lett a magyar közélet, hogy Pollák Illés dr fogházért kiabált a szennyírók számára a Jogtudományi Közönyben. És mik voltak ezek a rothadt írók? Fértelem, szenny és piszok. És a rajzok? Ó nem Beardler rajzai, hanem gonosz célzatu firkálások, alattuk ostoba szavak, hülye viccek. Magyarország szégyensé ült e lapon, minden során és minden rajzán, a szemérmelenség szemétdombján.

Mikor mi, keresztény publicisták a szennyirodalom kártevésére hívjuk fel állandóan a társadalom figyelmét, akkor minket reakció-soknak keresztel az üzletes sajtó. De most a bíróság — annyi évek után — elismeri, hogy a mi vészkiáltásunk helyénvaló volt. A magyar sajtó fekélyeinek kiirtása megkezdődött, írók által alapított és szennyírók által hirdetté vált ujság **kitiltására minden ujságos boltból** meg kell tenni minden lehetőt. Azokat, akik írják, az üzletes szennyírókat, érje a legnagyobb megvetés, a méltelyhintőknek kijáró gyalázat. Becsületes kéz ne érintse se őket, se ujságjukat. E becsületesen fajtát ne tőrje senki, de ne is vásárolja termékeiket. Elég, sok is volt eddig a Fidibuszból, szégyen arra, aki ezután árulja, szégyen, aki olvassa. *Ki a Fidibuszsal és társaival a vasuti pályaudvarokról és a becsületes ujságárus boltokból!*

* Két kis gyermek mellé 11—13 éves német leány keresztetik. Cim Tuka Géza intéző Szaniszló Szatmármegye.

A Moskovits-gyár mótörja.

Beszélgetés az ipari főfelügyelővel.

A Tiszántúl ma beszélgetést folytatott Pozsonyi László ipari főfelügyelővel abban a kérdésben, amely napok óta újból izgalomban tartja a város keleti részének lakosságát: a Moskovits Mór és Fia cég szeszgyárának mótörkattogása és zugása ügyében. Elmondottuk, hogy számtalan helyről panaszokat kaptunk, amelyek azt hangoztatják, hogy a gyár környékén a tartózkodás kínos és gyakran lehetetlen.

Pozsonyi László ipari főfelügyelő a következőket mondotta a kérdésben:

— A rendőrség engem megkeresett átíratban ez ügyben s én megadom véleményemet. A kattogás és zugás nem új, csak erősebb, mert eddig 6000 kg. malátát nyomott föl a motor a negyedik emeletre, most 10.000 kg.-ot, tehát jóval erősebb munkát végez. A zugást, elhiszem, hogy a nők megérzik, de én magam is megkértem a rendőrséget, hasson oda, hogy a gyár a malátafelszállítást lehetőleg a nappali órákban teljesítse. Összesen 1—1 óráig tart a munka. Minden a gyártulajdonosok jóakaratótól függ, ők korlátozhatják a gép működését, amely szerves összefüggésben áll a gyárral. Én szívesen látom a mozgalom vezetőit, ha eljönnek, de mondhatom, nehéz ez ügyben hivatalosan valamit tenni. Most katonai érdek is a gyár működése, a katonaságnak szállít mindent a gyár s nem is jut a polgári lakosságnak. A zugást már vizsgálat alá vettem, kitelepítésre volna szükség, másként nem lehet a gyár működését szabályozni. A mótör régi, a technika mai vívmányai szerint nem alakítható át zajtalanra, nincs más teendő, mint tűrni.

Pozsonyi László ipari főfelügyelő véleményéhez csak azt fűzzük, hogy a gyár működése nem lehet a közre ártalmas, tehát ezt eliminálni kell. Nem kitelepítésről van szó, hanem egy mótör zajának mérsékléséről. S ehhez igazán csak jóakarát szükséges.

Nem hosszabbítják meg a zárórát. A kávéosok és vendéglősök sehogyssem tudnak belenyugodni az éjszakai élet új rendjébe. Többszöri sikertelen próbálkozás után ezuttal a debreceni szállodások, vendéglősök és kávéosok ipartársulata fordult oly kéréssel a belügyminiszterhez, hogy az ottani országos vásárok idejére a rendőrhatalom adjon felhatalmazást arra, hogy a zárórát meghosszabbíthassa. Előre volt látható, hogy ez a kérelem nem fog visszhangra találni, hiszen a belügyminiszterium annak idején a leghatározottabban kijelentette, hogy az új rendtől, amely a háboru tartama alatt az egész országban érvényes, semmi körülmények között eltérni nem fog s a záróra meghosszabbítására irányuló mindennemű kérelmet visszautasít. Ez történt most is a debreceniek kérelmével. Be kell tehát várniok a háboru végét azoknak, akik annyira vágyódnak a záróráról szóló rendelet felfüggesztése után.

x **Helybeli** nagy vállalatnál 10—15 mázsa makulatur papír eladó. Rajánlatokat a kiadóba kérünk.

..HIREK..

A közönséghez!

Megtisztulási folyamat megy végbe közéletünkben: Most van születőfélben a keresztény Magyarország. Borzalmas jelenségek mutatnak arra, hogy Magyarország létérdeke az, hogy újra keresztény és magyar legyen. Ez eszme megvalósulása érdekében küzd és működik lapunk: a Tiszántúl.

Nagyvárad keresztény társadalmának szüksége van arra, hogy a keresztény sajtó tekintélyét tovább fokozza, mert ebben a városban szükség van arra, hogy a keresztény közélet egyetlen organuma elfoglalja azt a helyet, mely az általa képviselt keresztény eszméket megilleti.

Mindenki érzi, hogy a keresztény társadalom eddig ki volt szolgáltatva egy társadalombomlasztó kisebbség működésének, mely csak szervezetségével tudott uralomra jutni a sokkal nagyobb, de szervezetlen keresztény társadalom felett. Keresztény öntudatra, tömörülésre van szükség.

A Tiszántúl hivatása ezt előmozdítani s ezt a célt segíti mindenki, aki lapunkra előfizet.

A Tiszántúl előfizetési árai a régiéknél maradnak. Kérjük minden olvasónkat, legyen úgy, mint eddig, az új félév kezdetén is a keresztény sajtó, a keresztény közvélemény, a keresztény Magyarország apostola.

* A jogügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága július hó 1-én, szombaton délután 4 órakor a városházán ülést tart. Ez alkalommal a következő ügyek kerülnek tárgyalásra: 1. A Rákóczi uti aszfalt burkolat fentartási ügye. 2. A jégművek r. társasággal felmerült vitás szerződés ügye.

* **A gyermekek nem viselhetnek katonaruhát.** Tudomására hozom a város közönségének, hogy a temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság 25483 M. A. sz. átirata alapján a gyermekeknek a csukaszürke, vagy tábóri egyenruha viselését eltiltom s ebből folyólag figyelmeztetem a szülőket, hogy gyermekeiket csukaszürke, vagy tábóri szürke egyenruhában ne járassák, mert ellenkező esetben kihágási uton leendő megbüntetésük végett intézkedni fogok. Nagyvárad, 1916. június 27-én. Rendőrfőkapitány.

* **Beteg tengerészkatona ségélyezése.** Eleméry Ferenc tanácsos a magyar kir. honvédelmi miniszter ur 160593—23. 1916. számú rendelete alapján közhírré teszi, hogy báró Wüllerstorff-nrbair Bernát altengernagy két szegény beteg tengerészkatona ségélyezésére alapítványt létesített. A „Mária Anna császárné alapítványi bizottság” pályázatot hirdet a fentnevezett alapítvány jövedelméből két szegény beteg tengerészkatona között az 1916. évben kiosztásra kerülő ségélyre. Felhívtnak, ennél fogva az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat a folyó évi július hó 1-ig a trieszti cs. és kir. haditengerészeti kiegészítő kerületi parancsnok-sághoz nyujtsák be.

* Szent Péter és Szent Pál. Az apostolok fejedelmének Szent Péternek és a nemzetek nagy apostolának ünnepét üli ma az egyház. E napon szenvedtek mindketten vértanu halált Rómában. Szent Pétert keresztire feszítették, Szent Pálnak mint római polgárnak fejét pallos vágta le. Ezzel tettek bizonyosságot hitükről utoljára az apostolok legnagyobbjai: meghaltak érte. A mai napon a székesegyházban ünnepi szent mise lesz, melyet *Spett Gyula* prépost-kanonok mond. Nagy jelentőségű nap ez a nemzet gazdasági életében is, mert ma veszi kezdetét az aratás, melynek eredményétől nemzetünk két évi véres háborújának sorsa függ.

* Pénteken Jézus Szent Szive ünnepe lesz. Az egyház elsőrendű ünneppé tette június 30 ikát, Jézus Szent Szive ünnepét. Június egész folyamán tartott Szent Sziv-ájtatosságok utolsó napja lesz pénteken. A Szent László templomban reggel 8 órakor közös áldozását tartja e napon az Urnök Mária-kongregációja Jézus Szent Szive tiszteletére s a szent áldozás érdemét a kongregánisták a békéért ajánlják fel. Nagyvárad összes plébánia templomaiban ünnepi nagymisek lesznek d. e. 9 órakor. Este 7 órakor lesz a befejező Szent Sziv-ájtatosság.

* A német diákok aratnak. Berlinből jelentik: A dübingai egyetem férfi és női hallgatói tömegesen jelentkeztek az aratás munkájára, hogy könnyítsenek a munkáshíányon. A réteken már kaszálnak és betakarítják a szénát és csoportonként ajánlkoztak a közigazgatási hatóságoknak az aratásra is olyan termőföldeken, amelyeknek tulajdonosai a határon vannak. A dübingai egyetem tanácsa erre való tekintettel a tanév végéig a délutáni előadásokat részben megszüntette, részben az esti órákra korlátozta, hogy a növendékek aratni mehessenek.

* Bárczy István jubileumához. Tudvalevőleg Nagyvárad városa üdvözölte Bárczy István fővárosi polgármestert 10 éves jubileuma alkalmából, amelyet Bárczy István megköszönt Nagyvárad városának. A vidéki városok közül Nagyvárad volt az egyedüli, amely sietett üdvözölni Bárczyt. Nagyok nem is volt az üdvözlésre, mert az ő polgármestersége alatt emelkedett a főváros adóssága. A fővárosban is elég csendes volt a Bárczy ünneplése, csak a szabadkőművesek csaptak nagy hűhót a 10 éves jubileumból. Bárczy István ugyanis egyik nagy korifeusa a szabadkőműveseknek.

* A Népszövetségi Hitelszövetkezetben ma nem lesz befizetés, hanem holnap — pénteken — d. u. fél 3—5 ig. Az igazgatóság.

* Hogy dolgozzanak a cséplőgépkezelők? A földmivvelésügyi miniszter tegnap részletesen megállapította, hogy az aratás tartama alatt a cséplőgépkezelők hogyan dolgozzanak. A miniszteri utasítás szerint a katonaságtól szabadságolt cséplőgépkezelők elsősorban természetesen a saját gabonájukat tartoznak elesépelni. Saját termésük becséplése után idegenek is igénybe vehetik a gépkezelőt. Vidéken azonban lehetőleg úgy kell elhelyezni több cséplőgépet is, hogy azokat egy gépkezelő el tudja látni. Az idén tehát egy kezelő köteles lesz 4—5 gépet is kezelni, ami az elvégzendő munkát tekintve, igen előnyös lesz, mert egyszerre munkába léphet 3—4 olyan gép is, amely különben kezelő hiányában az idén nem dolgozott volna.

* Papiroshány van! Kiméld a papirost! Legutóbb a belügyminiszter körrendeletben intette takarékosagra az alárendelt hatóságokat: amikor csak lehet mellőzni kell az írásbeli intézkedést és szóval vagy távbeszélőn kell rendelkezni. A hivatalos levelezést, ha csak lehetséges, nem külön íveken, hanem magukon az ügydarabokon, hátirattal kell végezni; szabatosan és röviden fogalmazni. Fogalmazásra szolgáló íveken minden helyet ki kell használni, a tisztázatokat félívekre írni; nem tekintik tekinteti tehát egy hatóság sem tisztelenségnek, ha félív papirosra írnak hozzá. A papirosal, valamint egyéb írószerekkel általában a legtakarékosabban kell bánni és azokat rendeltetésüktől eltérő célra nem szabad használni. Ez a figyelmeztetés — még mindig a félhivatalos jelentés szerint — a nagyközönségnek is szól, mert az e téren való takarékoskodás nemcsak a hivatalok kötelessége, hanem a magánosoké is. Azt a fölfogást, hogy levelet, kérvényt vagy egyéb beadványt csak egész íven lehet írni, most közérdekből félre kell tenni. Aki meg tudja írni a levelet egy vagy két oldalon, az tépje le és tegye el más alkalomra a levélpapír második lapját. Tegyen így az is, aki valahová kérvényt ad be. Irja azt egészen bátran félívre, ha azon elfér. Az alsóbb hatóságok is félíven írják a miniszterhez jelentést.

* Használt tankönyvet adjatok a szegény tanulóknak! A vallás- és közoktatásügyi miniszter 63631—1916 szám alatt körrendeletet bocsátott ki valamennyi állami községi és izraelita elemi népiskolához a népiszkolák szegény tanulóinak ingyenes tankönyvekkel való ellátása tárgyában. E rendeletet a miniszter valamennyi egyházi főhatóságnak is megküldötte. Rendeletében a miniszter arra kéri a tanítókat, hogy az utolsó tanítási napokon hívják föl az ifjúságot, hogy szülőik engedélyével, az évvégi vizsgálatok után jókarban levő régi tankönyveiket adják át oly célból, hogy azok a jövő tanév elején az arra rászoruló szegény tanulók között kiosztásra kerüljenek. Megtiltja a miniszter a könyvek elfogadását olyan tanulóktól, akiknek családjában az elmúlt tanév folyamán fertőző betegség volt. Elrendeli az ajándékba kapott könyveknek a nyár folyamán leendő alapos kiszellőztetését és dezinficiálását, nehogy valamely ragály terjesztőjévé váljanak.

* Beiratások a Bleyerné Garzó Adél énekiskolájába. Bleyerné Garzó Adél énekiskolájába a jövő tanévre a beiratások megkezdődtek. Beiratkozni július 1 től 6 ig az intézet helyiségeiben naponta d. e. 9—1-ig, d. u. 3—6 ig.

* Beteg és lábadozó tisztek jelentkezése. Mindazon tisztek (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a határról visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamilyen póttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek június hó 30 án d. e. 11 órakor nálam (Ór utca 5. szám alatt) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre hatóságilag láttamo-

zott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Balihár ezredes, állomásparancsnok.

* A Vörös-Kereszt Szent Péter-és Pál napi gyűjtése. Országos gyűjtés veszi kezdetét ma a Vörös-Kereszt javára, melyből kivesszi részét Nagyvárad is. A véres háborúnak utolsó legvéresebb időszakát éljük, amikor a Vörös Keresztre is a legsúlyosabb feladatok várnak, amiket csak a közönség fokozottabb jótékonyágának igénybevételével oldhat meg. A Vörös-Kereszt gondoskodott ellenszolgáltatásról is. Dr. Fráter Imre, a Vörös Kereszt ügyvezető alelnöke már hetek óta elkövet mindent, hogy e napon e nagy város népének egész áradatát vonzza a közteterekre. A város területén 35 urna lesz felállítva, amelyek mellett uri társaságunk hölgyei foglalnak helyet, akik a jótékony célért mindig minden fáradozásra készek voltak. A hölgyek névsorát lapunk tegnapi száma hozta. Azonkívül a kávéházakban kabaré előadások lesznek, élvezetes műsorral, a Szigligeti színház tagjainak közreműködésével. A Bémer téren szólni fog a katonazene; tarka sátrakban virágot, frissítőket árúsítanak, a várost pedig virágos kosik járnak be. Akitől ma néhány fillért kérnek, ne feledje, hogy adománya azoknak jut, akik mindent áldozatul hoztak értünk.

* Himlőoltási bizonyítvánnyal szabad Ausztriába utazni. Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy a cs. és kir. osztrák belügyminiszter ur 5661—5. sz. átirata szerint az ausztriai polgári kórházakban s egyéb betegápoló intézetekben fekvő betegeket hozzátartozóik, illetőleg látogatóik csak akkor látogathatják meg, ha orvosi igazolvánnyal igazolják, hogy a háború kezdete óta himlő ellen sikeresen beoltattak, illetőleg újraoltattak. E rendszabály ellen való kivételnek csakis különös, sürgős esetekben van helye és csupán az illető intézet vagy kórház vezető orvosának kifejezett engedélyével. Nagyvárad, 1916. június 27. Rendőrkapitányság.

* A kamara értesítései. Alulírott kereskedelmi és iparkamara kerülete iparosainak és kereskedőinek figyelmét felhívja Vértés Farkas Máv. hivatalnok most megjelent „A vasuti árfuvarozás” című könyvére. E könyvecske teljes utbaigazítást és tájékoztatást nyújt minden vasuti fuvarozással kapcsolatos kérdésben és így mindenkinek lehetővé teszi azt, hogy fuvarozási ügyleteit önmaga teljes biztonsággal bonyolítsa le. A kereskedőknek és iparosoknak elsőrendű anyagi érdekük, hogy a vasuti fuvarozási ügyre vonatkozó összes tudnivalóknak birtokában legyenek és ép ezért célra vezet, hogy a B.-pesten 1916 Schmiedth és Mannheim kiadásában megjelent könyvecskét beszerezzék. A m. kir. pénzügyminiszter ur az osztrák cs. pénzügyminiszter ural egybehangzóan 10574. P. M. sz. a. a brassói, gyimesbükki, klenáki, orsovai, pancsovai, verestoronyi és zemuni fővármihatalokhoz, valamint a kevevári mellékvármihatalokhoz intézett rendeletet bocsátott közre, melyben a barátságos, vagy semleges államokba való rendeltetéssel feladott mindennemű ásványvizek és forrástermékek kivételét további intézkedésig állományában engedélyezi. Alulírott kereskedelmi és iparkamara e körülményt az érdekeltek tudomására hozza és hivatalos órái alatt a kivétel feltételeiről részletes felvilágosítással szolgál. Nagyvárad, 1916 június hó 26. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Sztarill Ferenc s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

* Megkerült a nagy vasuti lopás tettese. Lapzárta után jelentő tudósítónk: A 160,000 koronás vasuti lopás tettese megkerült. Puskás István, a vasuti kocsi postaszolgája beismerte hosszas vallatás után, hogy a pénzesládát ő lopta el. Már régóta tervezte a lopást, két társát be is avatta a dologba. Tudta, hogy az állam mostanában állandóan nagyobb pénzüsszegeket tesz postára, valamint azt is megfigyelte, hogy a ládák is egyformák, amelyekben a pénz megy. Most, mikor a bizonyos 160,000 koronát tartalmazó ládát a vasutra feladták, egy őrizetlen pillanatban két társa segítségével a pénzesládát kieserítte az üressel. Miskolc felé azonban félt, hogy észreveszik az üres ládát, kidobta a vasuti kocsiából. A Puskás által megnevezett két büntársat a rendőrség még az éj folyamán letartóztatta és éjjel 2 órakor kimentek automobilon Gödöllőre, ahol a pénzesládát elásták a társai.

* Ujra igénybe veszik a katonai üdülőtelepeket. Pár héttel ez előtt az összes katonai kórházakat és üdülőtelepeket feloszlatták. A felosztási munkálatok még befejezést sem nyertek, mikor ismét megszólaltak az ágyuk a közelben és a haretokról ismét megindultak a sebesült szállító vonatok. A sebesültek megfelelő elhelyezése kívánatosá tette, hogy az eddigi katonai kórházakat és üdülőtelepeket újra berendezzék. A katonai parancsnokság tegnap értesítette Biharvármegye alispánját, hogy a vármegye területén Belényesen és Élesden működött üdülő telepeket a lehető legrövidebb idő alatt helyezték ismét használható állapotba.

* A Schmiedt-cirkusz gyásza. Hej, csak nem jó volt a Schmiedt cirkusznak Nagyváradra jönni. Gyász borult a vendégszerelésre. A nagy sátorháznak halottja van: a cirkusz nagy himoroszlánja, az Abadi jobblétre szenderült. Korán került a szegény Abadie a sirba, illetve a pecór keze alá, mindössze tizenhat évig aratta dicsőség pálmáját a cirkusz porondjain. Ugy lovagolt, mint a legkiválóbb zsoke, egész világ esodájára járt és most — ömlöjtek könnyek, a nagy Pán — avagy pardon — a nagy Abadie halott! Kedden délelőtt, mikor éppen a próbák ideje következett, az Abadie nem akart engedni a mestere szives felszólításának, pedig a leggyengédebb korbácsütésekkel ösztökölték a délelőtti szórakozásra. De Abadie sem mozdult, nem evett, épp így tett délután is, mire a direktor orvost hivatott. Nyelvizsgálat, tüdővizsgálat s meg lett állapítva, hogy Abadie súlyos beteg. És pedig annyira beteg, hogy késő délután Abadie még a vasbot hívására sem hajtott, teste hideg volt mint a jégverem... Nagy a gyász a cirkuszban, az állatok patkokat sirnak, s amelyik csak tehetette talpig gyászba öltözött. Az elhunyt Abadie különben magyar honos, nagybecskereki születésű, Afrika sivatagait csak a mesékönnyből ismerte, örök óhaja volt, hogy egyszer megláthassa szülei hazáját, de sajnos a háboru, de különösen mostani ha-

lála örök gátat épített ebbeli törekvéseinek.

* A Berliner Tagblattet be-tiltották. Budapesti tudósítónk jelentő, hogy a Berliner Tagblattet a német katonai főparancsnokság rendelkezésére betiltották.

* A Püspök-fürdő ünnepéye, amelyet a megvakult katonák javára rendeznek: vasárnap, a hó 2-án bizonyára egész Nagyváradot kiesalja a gyönyörű üdülőhelyre. Már megjelentek a mulatság falragaszai, a melyek ugyancsak gazdag műsört hűdítnek; nagy kabarét a teremben s ezerféle szórakozást a szabadban. Ezek sorából különös figyelmet érdemel a tenbela, amelyre eddig is számtalan díszes nyerepméltványt ajándékoztak s kétségtelenül ezennel is fognak ajándékozni. Felülvezetésekkel is szépen támogatják a jótékony mulatságot a háboru megvakult áldozatainak nemes ügyét.

Itt említjük meg, hogy a kitűnő gyógyhelyre érkeznek a betegek és üdülők. Az igazgatóság nyabban a vendégek következő névsorát adta ki:

Schreiber Izidor nagybérlő és családja Nagyszalonta, Faust Róza és Nővére Gyula, dr Szalay Béla v. tisztifőorvos Debrecen, Mészáros Mihály földbirtokos Mezőtur, Lakatos Imréné malom tul. Székelyhid, Domján Béláné földbirtokos Tiszánánás, Vass Jenő Ritz-szálloda igazgatója Budapest, Kaiser Márton bankigazgató Budapest, Ferenc Istvánné főállatorvos neje Ermihályfalva, Smidt Elza magánzónó Ermihályfalva, Kaiser Zsigmond kereskedő Nagyvárad, Bódy István földbirtokos Mezőtur, Gerber Mátyás háztulajdonos Budapest, Géczy Lajos birt. Szalárd, Ádám József birtokos Tiszafüred, Veller Mihály kereskedő és neje Temesvár, Szabó Jánosné magánzó Nagyvárad, dr Ráber Gyuláné Budapest, Pénzes Imre kereskedő és neje Vésztő, Pilis Gyuláné kereskedő Doboz, Czitter Mórné és leánya Nagyvárad, Kiss Józsefné magánzó Földes, özv. Magyar Jánosné birtokos Élesd, Ruppán József főerdész és családja Tataros, Dráveczky László kereskedő Ermihályfalva, stb.

* A Schmidt cirkusz ünnepi előadásai. A Schmidt cirkusz minden igényt kielégítő előadását, mint eddig, tegnap is nagyszámú közönség nézte végig. A műsor számainak mindenképpen nagyon érdekes, kivált a lovas, cöllövő és 2 Leonos mutatványai. Ma két előadás lesz, az első délután 4, a második este fél 9 órakor kezdődik.

* Lopás a vassutnál. Tegnap éjjel a vasuti állomáson vesztéglő egyik teher kocsi ólmezárját feltörték és onnan 239 csomag dobányt elloptak. A rendőrség nyomozza a teteseket.

* Meghívás. Tisztelettel felkérem az olasz-i gazdaközönség tagjait, hogy folyó év július hó 2-án d. u. 3 órakor lakásomon évi közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek. Jankay Mihály mezőbíró.

* Cirkuszelőadás az iparos hadiárvák javára. Nemes törekvésében az ipartestület vezetőségével a Schmidt cirkusz igazgatósága is versenyez. Holnap, azaz pénteken este a cirkusz igazgatósága az iparos hadiárvák javára rendez előadást, melynek jövedelméből tetemes részt ad a jelzett célra. Felkérünk tehát a jótékony célra való tekintettel minden polgárt, hogy a nagy igyekezettel összeállított művészi műsорт és a ritkán látható attrakciókat tekintse meg, mert ezzel hősi halált halt iparos polgártársaink árvái ügyét is szolgáljuk. Tisztelettel: Az ipartestület elnöksége.

Az „Aerowasch“ hírneves légmosógép, oly erősen hódít, hogy ma holnap minden jobb háztartásnak nélkülözhetetlen és nagybecsű ereklyé tárgyát fogja az képezni, mely Biharvármegye területére egyedül Csekő Lajosnál kapható. Nagyvárad Teleky-utca 56. Telefon szám az egész megyére 14—82. A gép ára ezidőszert 26 korona. Vidékre postán küldve csomagolással 27 korona 50 fillér. A személyesen, levelezőlap, vagy telefon útján megrendelt gép helyben házhoz lesz szállítva. Vidékre postán a pénz előzetes beküldése mellett, vagy utánvéttel.

* Idősebb házaspárhoz a háziaszony segítségére, az összes házi teendőkből jártas intelligens magános nő kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

* Talált és elbitangolt szarvasmarhák F. hó 26-án országos vásár alkalmával 1 drb fehér tehén egy bikaborjuval, egy veres tarka tehén és egy veres tarka bikaborju bitangóságban találtatott. Igazolt tulajdonosok rendőrség, földszint 7. sz. a. jelentkezzenek. Ugyanekkor a rendőrhatóságnak bejelentették, hogy egy 5 éves veres tarka ökör, egy 4 hónapos ökörborju és egy A. jelzésű 4 éves fennálló szarvu fehér tehén elvezett. A jószágok megtalálóját köteles jelentést tenni a rendőrségen.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadáson ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

A mai szinlap:

Délután 3 és fél órakor, fél helyárral:

Lotti ezredesei.

Bohózat 2 felvonásban.

Személyek:

Davenport Tom, piskótagyáros . . .	Leóvay Leo
Hariett, a felesége	T. Pogány Jankay
Dickson John szabó	Farkas Pál
Kitty, a felesége	H. Körössy János
Ramajanah, a mamlakahi rajah . . .	Tompa Béla
Bibianna, nemzetközi discuse chanteuse excentrique színésznő . . .	Komáromi Gizzi
Earlei, a tarka szinpad igazgatója .	Sik Rezső

Este 8 és fél órakor, rendes helyárral:

A bájos ismeretlen.

Operett 3 felvonásban.

Személyek:

Az ezredes	Sik Rezső
Elly, leánya	Vigh Mancsi
Szentpáli Pista főhadnagy	Bihari Sándor
Bárany Emil	Tompa Béla
Lidia	Lábas Juci
Zombosi, kapitány	Perényi Kálmár
Kardos, őrmester	Farkas Pál

Lábas Juci a Legénybucsuban. A Király színház temperamentumos kedélyű, kiváló fiatal művésznője, Lábas Juci tegnapi fellépte alkalmával is meleg fagadtatásban részesült a nagyváradai közönség által. A Legénybucsu Stella grófnője szerepében ragyogtatta a vendég művésznő fiatalos báját, közvetlen, megkapó játékát és lány csengésű hangját. A közönség minden felvonás végén zajosan ün-

nepelte Lábass Juoit. Az előadás sikerét emelte a nagyvárad i operett együttes kifogástalan játéka is.

Lotti ezredesei. Ma Péter és Pál napján délután fél helyárrakkal a színházi közönség egy régi, kedvenc operettje kerül színre: a Lotti ezredesei, amelynek vídám meséje és pattogó ütemű friss zenéje mindig telt házakat vonzott. Lotti Komáromi Gizi játssza, akinek egyik legjobb szerepe. A rajajt Tompa Béla, a két álsköt ezredest pedig Leövey és Farkas Pál fogják játszani.

Lábass Juci utolsó fellépte. Nálunk vendégszereplő fővárosi művésznők vendégjátékai közül legrövidebbnek bizonyára Lábass Jucit tartja a mi színházi közönségünk, amelyet két estén át elragadó művészegyéniséggel valósággal megbabonázott a Király színház kitűnő fiatal művésznője. — Így hát kétségtelenül nem szívesen veszi a közönség a hírt, hogy Lábass Juci már ma, csütörtökön este bucsuzik a nagyvárad i publikumtól, amely ezen az estén is zsufolt nézőtérrel fog gyönyörködni Lábass Juci páratlan művészetében. Különös érdekességet kölcsönözhet ennek a bucsufellépésnek az, hogy ezen az estén Lábass Juci az ő gazdag repertoírjának egyik legbrilliansabb szerepét játssza a Bájos ismeretlenben.

Vig Mancsi bucsuzik. Vig Mancsi, a színtársulat kedves szubrettje, akinek hamarosan sikerült a nagyvárad i közönség rokonszenvét a maga számára biztosítani, ebben az időnyben szombaton lép fel utózára és a Szibil-ben bucsuzik a közönségtől. Ez a bucsu azonban csak időleges, amennyiben Vigh Mancsi csupán szabadságra megy és mire új szezon kezdődik, ismét itt lesz a társulat szívesen viszonzlátott tagjai között.

Az Obsitos és a Moztündér. — Szombaton délután a magyar operette irodalom egyik legérdekesebbjeit: az Obsitost tüzte játékréndjére a színház. Vasárnap délután a Moztündér kerül színre.

**APOLLÓ
mozgó-
színház**

29-én, 30-án és 1-én
A mi rezervistáink
hazafias történet a háboruból.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepeken 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

ZENE és MŰVÉSZET.

ÉVZÁRÓ VIZSGA

B. Garzó Adél énekiskolájában

Szép és kiváló sikerekre tekinthet vissza az a jeles énekiskola, amelyet B. Garzó Adél, a jeles énektanárnök vezet évek óta. Methodikája első rangú, páratlan az a nagy-szerű kitartás és türelem, amelylyel a növendékeiben rejlő tehetséget kifejlődésre bírja.

Ez az iskola évváró vizsgáival, zenei és művészi szenzációkat ad Nagyvárad kultur-életének s ezért a július elsején délután 5 órakor végbemenő vizsga (Rákóczi-ut 12. III. 20.) most is kiváló esemény lesz. Meghívók nincsenek, az érdeklődőket szívesen látja az intézet igazgatósága.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Csütörtökön, június 29-én

(Péter és Pál napján)

délután 3 órától

A

szenvedők.

Dráma 4 felvonásban.

Nápoly.

Természet után.

Egy szegény utas.

Dráma.

Modern házások.

Vigjáték.

Sok mindenen keresztül

Vigjáték.

HELYÁRRAK: Páholy-ülés 1 kor. 20 fill. Zsölye 1 kor. Támlásszék 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Katonák őrmesterig és gyermekek félhelyáru jegyet váltanak.

Kedvezményes jegyek Sipos tözsdében Bémer-tér kaphatók.

EMIR

arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámítás és sömör; továbbá izzadó-, fényes, zsíros-, atkás (mitesseres) arcra. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetfinomságu harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal felelőséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta nővényi zsirokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 1 kor. 60 fillér.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

Alabástrom- arckenőcsöt

Egy tégely ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítok és 6 korona értékűek költség-mentesen lesznek szállítva.

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és cosmetikai laboratoriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerárában Szacsavay-utca és a Vadász drogériában.

Csanda Endre és Farkas István Apolló drogeriájában is kapható.

Kiadó

olesó bér mellett vendéglő, kávéház helyiségek berendezéssel, vagy anélkül, továbbá nagyobb és kisebb üzletek raktárak, műhelyek hosszabb, vagy rövidebb időre ugyiszintén modern berendezésű butorozott szobák. Nagy Sándor-utca 4.

**ÉLŐ MARHÁT,
hizott sertést**

legmagasabb árban veszünk

Kemény Testvérek

Nagyszalonta.

Interurbán telefon 7.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad.

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

épületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11—53. ::

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítását megkezdtük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Tanulók

felvétetnek

Oláry I. cégnél

Kiadó

a Fekete Sas bérpalota IV. emeletén 2 két szoba és mellék helyiségekkel álló lakás lift használattal. Felvilágosítást ad a gondnok (Passage 24. sz. lépcső, telefon: 14—00)

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTHLAJOS-UTCA (Gyár-épület)

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzletemet

ez idén is nagymennyiségű új zsákokkal és vizhatalan ponyvával gyarapítottam, úgy hogy a t. gazdaközönség ide vágó szükségletét a legolesőbb kölcsönzők mellett tudom kielégíteni.

Ezenkívül mindenféle

Új gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkínőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélművek, gépszijak, dohány, zsákszínek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokróckban.

Gyapju zsákokból nagy raktár!

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

5.

Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

Kiadó

Utcai 2—3 szobás lakás butorral vagy anélkül november 1-re. (Jelenleg orvos lakás és rendelő. Nagy Sándor-utca 4. szám.

Kiadó Szt. János-u. 61. magánház 4 szoba, előszoba, fürdőszoba mellék helyiségekkel álló lakás nov. 1-re. Értekezhetni Nagy Sándor-u. 4.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3—65 Telefon: 3—65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és igás szerszámok, kocsikulcs, lábvédők és szerszámok raktára.

Kiadó

azonnal, esetleg augusztusra három négy szobás lakások mellék helyiségekkel és butorozott szobák. Szent János-utca 72. sz. Nagy Sándor-utca 4. sz.

Butorozott

egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület emeletén kiadók. Felvilágosítással szolgál a Zöldfa épület emeletén a szoba kezelő. Telefon: 14—00.

Olcsó lakás

Szaniszló-utca 37. sz. alatt 3 szoba, konyha, kamara, pince, padlás, faskamra, 1916 évi augusztus 1-től 720 K-ért

kiadé.

Értekezhetni a háznál, vagy Oláhry üzletében.